

Delplan 1 Handlingsprogram LSO

Åsele Kommun

Innehållsförteckning

1. Inledning	s. 2
- Varför ett handlingsprogram?	s. 2-3
- Åsele kommun	s. 4
- Räddningstjänsten – en del av Åsele kommun	s. 5
2. Att komma i mål	s. 7*
- Regeringens prioriteringar	s. 7
- Säkerhetsmål i kommunen	s. 7-9
- Lokala mål för räddningstjänsten	s. 11
3. Kommunens olycksrisker	s. 12
- Statistik för räddningstjänsten	s. 14-15
4. Före olyckan	s. 16
- Vad gör kommunen?	s. 16
- Vad gör räddningstjänsten?	s. 16-18
- Vad gör du?	s. 19
5. Under olyckan	s. 20
-Vad gör du?	s. 20
-Vad gör kommunen?	s. 21
-Vad gör räddningstjänsten?	s. 22
6. Efter olyckan	s. 24
- Vad gör kommunen?	s. 24
- Vad gör du?	s. 25
7. Bilagor & Ordlista	s. 27-29

1 Inledning

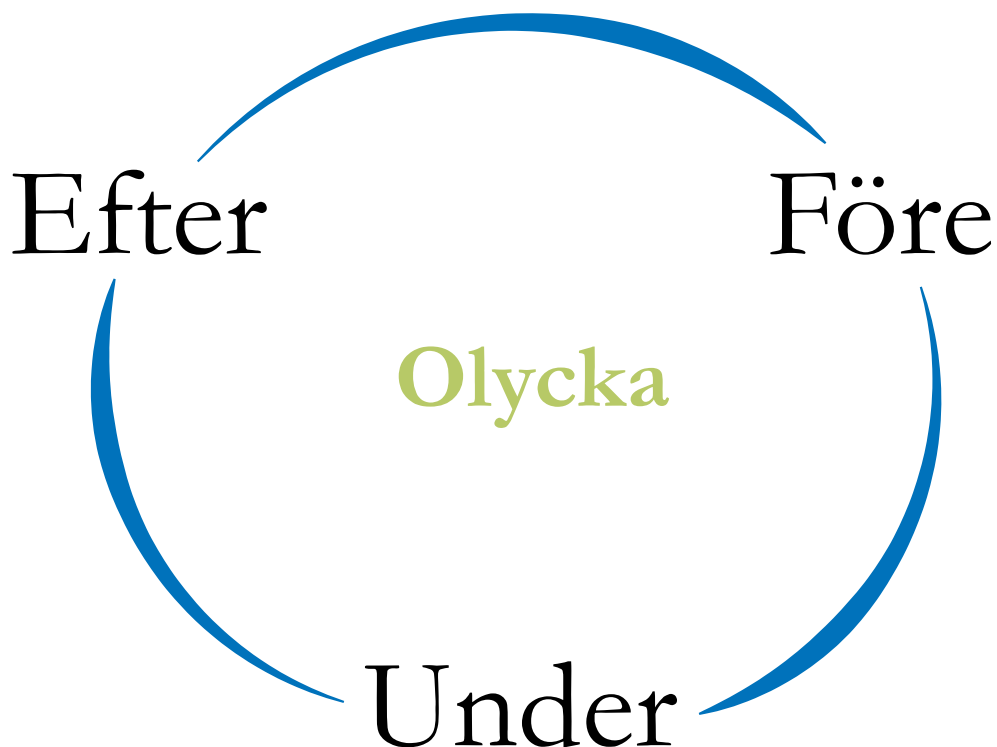
Varför ett handlingsprogram?

Kommunen skall enligt lag om Skydd mot olyckor (LSO 2003:778) ha ett handlingsprogram för den förebyggande verksamheten samt ett handlingsprogram för räddningstjänstens verksamhet.

Vi väljer att skriva ett handlingsprogram där vi tar upp båda dessa delar. Detta för att i stort sett all personal på räddningstjänsten arbetar såväl operativt som förebyggande. Vi särskiljer inte på det olycksförebyggande och det operativa arbetet då vår verksamhet inte ser ut så.

Räddningstjänstens verksamhet verkar ”före, under och efter” att en olycka inträffat, det är även efter den uppdelningen vi skriver detta handlingsprogram.

LSO är tydlig både när det gäller kommunens och den enskildes (det vill säga dina!) skyldigheter. Vi vill, i detta handlingsprogram, visa på vad lagen kräver från båda parter.

Handlingsprogrammet skall antas i kommunfullmäktige en gång varje mandatperiod och är ett sk politiskt styrdokument. Dvs ska handlingsprogrammet visa på en politisk ambition hur kommunen ska arbeta med olycksförebyggande frågor. Det skall även visa på hur räddningstjänsten är organiserad och vad medborgare och besökare kan förvänta sig för hjälp om något inträffar men även vad vi förväntar oss av dem. Det är även handlingsprogrammet som är det dokument som ligger till grund för uppföljningar & tillsyn från centrala myndigheter som skall visa på att kommunen arbetar mot uppsatta mål och att kommunen uppfyller dessa mål.

"Vi människor längtar efter frihet och oberoende samtidigt som vi strävar efter säkerhet och trygghet"

Räddningstjänsten är en del av kommunen som finns till för medborgare och besökare Före, Under och efter en olycka.

Åsele kommun

För att få en förståelse för vårt dagliga arbete är det av betydelse att du vet hur en kommun fungerar. En kommun består av en politisk del och en förvaltningsorganisation. Kortfattat kan man säga att våra förtroendevalda tilldelar ekonomiska medel och sätter mål och ramar för verksamheten. Kommunens högsta beslutande organ är kommunfullmäktige, kan sägas vara kommunens "riksdag". I Åsele sitter det 31 ledamöter i kommunfullmäktige från 6 partier. Kommunfullmäktige utser i sin tur kommunstyrelsen. Eftersom kommunstyrelsen inte kan sätta sig in i alla frågor finns det nämnd, miljö och byggnads nämnd, och utskott för olika områden. Till nämnd och varje utskott hör också en förvaltningsorganisation.

För överblick av kommunens organisation se schematisk bild i bilaga 1.

Räddningstjänsten en del av Åsele kommun

På brandstationen i Åsele arbetar 25 personer och på brandstation i Fredrika arbetar 11 personer. Vår högsta chef är räddningschefen. Vi som arbetar här är allihop tjänstemän eller brandpersonal i uttryckande tjänst. Brandmän och styrkeledare är alla deltids anställda, dvs man har beredskap var 4:e vecka. Räddningschefen arbetar heltid.

Räddningstjänstens verksamhet är styrd av de beslut som räddningsnämnden fattar. Räddningsnämnden är tillika kommunstyrelsen och utgörs av 9 förtroendevalda politiker och ligger organisatoriskt under kommunstyrelsen.

För att få en bättre överblick av kommunens organisation se schematisk bild i bilaga 1.

Hur vi arbetar inom räddningstjänsten speglar hur detta handlingsprogram ser ut. Som nämnt ovan ställer LSO krav på att kommunen ska beskriva dels hur man arbetar med räddningstjänst, dels det olycksförebyggande arbetet.

Det är vi på räddningstjänsten om dagligen berörs av LSO, men du kommer märka att det olycksförebyggande arbetet i kommunen involverar långt fler förvaltningar än bara räddningstjänsten.

2 Att komma i mål

Målen som presenteras i handlingsprogrammet är beroende av flera delar. Målen ska uppfylla kraven i LSO, de ska vara i linje med lokalpolitiska beslut och även beakta den vision som MSB antagit (läs mer under rubrik Lokala mål för räddningstjänsten).

Här kan du läsa om vilka mål kommunen har inom det olycksförebyggande arbetet och vilka lokala mål vi har på räddningstjänsten.

Vi berättar hur viktig du är för att vi tillsammans ska kunna nå uppsatta mål.

Regeringens prioriteringar

Regeringen prioriterar det skadeförebyggande arbetet. Förutom att förhindra lidandet är det mer kostnadseffektivt att förebygga olyckor än att behöva verka för att begränsa konsekvenserna av en olycka som redan har inträffat, t.ex. vid en räddningstjänstinsats.

De flesta typer av olyckor har inträffat tidigare och det förebyggande arbetet handlar om att se till att de inte händer igen.

Arbetet när det gäller att stärka den enskilda människans förmåga att agera rationellt i samband med mindre olyckor är viktigt. Den förmågan har stor betydelse vid olyckstillbud och kan minska konsekvenserna av inträffade olyckor (Regeringen, 2009).

Säkerhetsmål i kommunen

De övergripande målen för det olycksförebyggande arbetet gäller för kommunens samtliga verksamheter. Dessa mål kallar vi Säkerhetsmål.

Säkerhetsmålen är framtagna i en arbetsgrupp, risk- och säkerhetsgrupp, som en del i skapandet av detta handlingsprogram. Sex stycken områden identifierades inom vilka mål sattes upp. Samtliga mål kan endast uppfyllas om både kommunen och den enskilde jobbar aktivt för att uppnå dem.

För att kunna uppnå Säkerhetsmålen krävs det att varje verksamhet bryter ner dessa och gör egna lokala mål, prestationsmål. Dessa är mer specifika än Säkerhetsmålen och ger varje verksamhet utrymme för att själva konkretisera målen ytterligare för att passa respektive verksamhet.

Prestationsmålen underlättar för uppföljning och utvärdering av arbetet, vilket ska ske årligen.

Hur prestationsmålen är formade kan du läsa i bilaga 2.

VATTEN- OCH FJÄLLSÄKERHET

Antalet drunkningsolyckor, och andra typer av vattenrelaterade olyckor, inom Åsele kommun ska vara färre än för riket i genomsnitt.

Detta blir möjligt genom att...

Du som enskild

- tar ansvar för att kunna simma.
- använder flytväst vid aktiviteter på vattnet.
- har kunskap om hur livräddningsutrustning används.

Kommunen

- ser till att livräddningsutrustning finns vid de kommunala badplatserna.
- ger simundervisning för alla barn.
- elever i årskurs 9 skall få information samt öva praktiskt isvett, isvak, skoterregler m.m.

MILJÖ

I Åsele kommun ska klimatpåverkan begränsas och miljön ska utmärkas av sjö och land i balans.

Miljön ska präglas av frisk luft, med en giftfri och god bebyggd omgivning.

Detta blir möjligt genom att...

Du som enskild

- håller dig informerad om hur ditt sätt att leva eller driva företag påverkar miljön, och försöker minska negativ miljöpåverkan.

Kommunen

- identifierar och analyserar miljöfaror.
- har god kännedom om vilka miljöfarliga ämnen som hanteras inom kommunen och beredskap för om utsläpp skulle ske.
- verkar för att miljön, vatten, luft, mark, ska vara av god kvalitet och att miljöfrågor ska prioriteras.

TRAFIK

I Åsele kommun ska antalet olyckor i trafiken minska och konsekvenserna i händelse av en olycka ska minimeras.

Detta blir möjligt genom att...

Du som enskild

- följer de trafikregler som finns.
- använder cykelhjälm.
- har ett trafiksäkert fordon.
- visar hänsyn i trafiken.

Kommunen

- identifierar och analyserar trafikfaror.
- utreder de trafikolyckor som sker och drar lärdom av dessa.
- har ett gott underhåll av kommunens vägnät.
- Ger trafikundervisning enligt läroplan.

BRAND

Ingen ska omkomma eller skadas till följd av brand i Åsele kommun. Det skall bedrivas ett förebyggande arbete i kommunen så att konsekvenserna för människor, egendom och miljö minimeras vid en brand.

Detta blir möjligt genom att...

Du som enskild

- har kunskap om och tar ansvar för din egen brandsäkerhet.
- har fungerande brandvarnare, brandsläckare och annan utrustning.
- kontaktar räddningstjänsten vid frågor om brandskydd.

Kommunen

- bedriver ett systematiskt brandskyddsarbete (SBA) inom sina egna verksamheter.
- utbildar, informerar och ger råd till de som bor och vistas i kommunen.
- gör tillsyn enligt upprättad tillsynsplan.
- använder en checklista avseende brandskydd i hemmet hos de som har hemtjänst.
- har brandlarm som underhålls och får service enligt riktlinjer i kommunens lokaler.
- larm skall gå direkt till räddningstjänsten genom kommunens larmcentral.
- personal skall genomgå brandutbildning vart 4:e år.
- brandutbildning i förskoleklass samt i årskurs 8.
- har bra planering och tillsyn i samband med Åsele marknad över marknadsområdet och campingar .
- Uppdaterar lokala ordningsreglerna om eldning utomhus vid campingplatser.
- Stiftelsen Åselehus bostäder skall ha brandvarnare.
- Information till allmänhet om brandvarnare och hur man förebygger brand i hemmet.

FALLOLYCKOR

I Åsele kommun ska antalet fallolyckor fortsätta minska och vara färre än för riket i genomsnitt.

Detta blir möjligt genom att...

Du som enskild

- har vetskap om varför och hur fallolyckor sker.
- tar ansvar för att utrusta ditt hem för att undvika fallolyckor.

Kommunen

- utreder de fallolyckor som sker för att lära av olyckor.
- håller handlingsplan för fallolyckor uppdaterad och aktuell.
- Bostadsanpassning för äldre, (tar bort dörrtrösklar, mattor, ser över halkiga golv m.m.).
- ger direktiv om att det förbyggande arbetet prioriteras.

SAMHÄLLSSTÖRNING

Åsele kommun ska vara rustad för att en samhällsstörning kan ske och kunna hantera en sådan händelse, exempelvis väderpåfrestning.

Detta blir möjligt genom att...

Du som enskild

- tar ditt ansvar och införskaffar material som kan behövas vid en samhällsstörning, t.ex. vid ett strömavbrott.
- själv tar ansvar för sin egen säkerhet i minst 72 timmar.

Kommunen

- är övad för att en samhällsstörning kan inträffa och har en robust organisation för detta.
- kan använda RAKEL som kommunikationsmedel då telefonin ligger nere.
- alltid har funktionen RCB/TiB i beredskap som omvärldsbevakare och kan starta upp kommunens krisledningsarbete.
- upprättar trygghetspunkter vid långvariga störningar.

Lokala mål för räddningstjänsten

Förutom säkerhetsmålen har vi på räddningstjänsten även lokala mål för vår egen verksamhet. MSB har i uppdrag av regeringen tagit fram en nationell strategi för att stärka brandskyddet för den enskilda människan, med visionen att ”ingen ska omkomma eller skadas allvarligt till följd av bränder i Sverige”.

Denna vision genomsyrar vårt arbete inom räddningstjänsten och genom att förankra dessa nationella mål på lokal nivå skapas en röd tråd från nationell strategi ner till den dagliga verksamheten i kommunen. För att uppnå MSB:s vision spelar du som enskild en viktig roll. Hur du förebygger bränder och hur du agerar vid en brand kan vara avgörande.

”Ingen ska omkomma eller skadas allvarligt till följd av bränder i Sverige”

Räddningstjänstens personal skall vara väl utbildad och övad inför förekommande arbetsuppgifter.

Vi ska ha kompetens och förmåga, personellt och materiellt, för att kunna utföra de uppgifter vi kan ställas inför. Vår personal ska entusiasmeras att vilja utveckla och vidareutbilda sig inom vårt arbetsområde. Vi ska aktivt arbeta för att våra övningar är relevanta till den riskbild som råder i kommunen.

En räddningsinsats i kommunen ska påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.

Minst 65 % av kommunens invånare ska kunna nås av en räddningsstyrka inom 10 minuter. Detta uppnås genom införande av FIP som påbörjar arbetet med att bryta skadeutveckling tills huvudstyrka är på plats. Räddningstjänsten skall genom FIP samt genom samverkansavtal med andra kommuner verka för att övriga 35% av kommunens medborgare nås av räddningsstyrka inom godtagbar tid.

Räddningstjänsten ska bli en starkare aktör inom samhällsplaneringen.

Räddningstjänsten skall vara en stark aktör i samband med brandskyddsfrågor. Vi ska bidra med vår kompetens i samråd med övriga verksamheter för att tillsammans verka för ett säkrare och tryggare samhälle.

Räddningstjänsten skall verka för ett effektivt förebyggande arbete mot brand.

Genom information, rådgivning samt tillsynsarbete där samtliga tillsynsobjekt i upprättad tillsynsplan tillsynas under perioden 2016-2019.

3 Kommunens olycksrisker

Åsele i södra lappland - dit vägarna bär.

Åsele kommun (på sydsamiska, Sjeltie), är en typisk glesbygdskommun i Västerbottens inland. Åsele är till ytan den 21:a största i Sverige. Åsele präglas av skogslandskap och vattendrag.

I Åsele kommun bor ca. 2800 personer. Medelåldern ligger på 48,1 år. Befolkningskurvan är nedåtgående samtidigt som andelen äldre ökar.

Åsele - dit vägarna bär är en slogan som har sitt ursprung i att R 90 och R 92 skär varandra i norra delen av Åsele tätort. Övriga stora vägar i kommunen är V 557, V 365 samt V352. Vägnetet har en hög belastning av tung trafik, busstransporter, farligt gods transporter samt vissa tider på året turisttrafik. Hög belastning av trafik ökar risken för trafikolyckor.

Åsele marknad inträffar alltid 3:e helgen i juli och är en av Sveriges största marknader. Under marknadens 4 dagar ökar andelen människor betydligt och totalt under marknadsdagarna besöker ca. 150 000 människor Åsele. Största riskerna är trafikolyckor eller brand på någon av campinganläggningarna eller brand inne på marknadsområdet.

En brand i den centralt belägna bensinstationen skulle ge allvarliga konsekvenser för liv, egendom och miljö. Största risken är i samband vid lossning av drivmedel.

Farligt gods inom kommunen

Det mesta av farligt gods inom Åsele kommun är transporter som passerar. Största risken är en trafikolycka där farligt gods transporteras. Viss hantering och förvaring sker av farligt gods inom industrin i kommunen men de industrier som har farligt gods tillsynas regelbundet och har bra rutiner för detta.

Farlig verksamhet inom kommunen

Inom Åsele kommun finns en anläggning som bedriver så kallad farlig verksamhet. Det är Stenkullafors dammanläggning som klassats som en sk 2:4 enligt LSO. Den har klassats som en farlig anläggning pga om ett dammbrott skulle ske kommer det att ge allvarliga konsekvenser gällande liv, egendom och miljö.

Det är länsstyrelsen som beslutar vilka anläggningar som ska klassas som farlig verksamhet. Att bedriva farlig verksamhet ställer höga krav gällande säkerhet på anläggningens ägare eller den som utövar verksamheten. Bland annat ska ansvariga hålla eller bekosta beredskap med personal och egendom och i övrigt vidta nödvändiga åtgärder för att hindra eller begränsa skador.

För detaljerad riskanalys för Åsele kommun se bilaga 3.

I detta kapitel får du reda på vilka risker som finns i Åsele kommun.

Olyckor kan ske när som helst och var som helst, men genom att ha identifierat särskilda risker kan en god beredskap erhållas.

Du får även reda på vilken typ av insatser som räddningstjänsten främst larmas till.

Detta kapitel bygger på räddningstjänstens statistik samt riskanalys, se även bilaga.....

Statistik för räddningstjänsten

Den statistik som används i detta handlingsprogram är hämtad från Åsele räddningstjänst och bygger på data under årsintervallet 2008-2014.

Statistiken ger att de vanligaste insatserna för räddningstjänsten är följande:

- I) Automatlarm
- II) Trafikolyckor
- III) Brand ej i byggnad
- IV) Brand i byggnad
- V) Drunkning

Statistiken visar på vilka olyckor som inträffar mest frekvent och det är utefter detta som vi måste vara rustade.

Dessa olyckor kan kallas ”typolyckor” då de inträffar relativt ofta och konsekvensen kan oftast hanteras med normala resurser. Förutom typolyckorna måste räddningstjänsten även ha beredskap för större olyckor som kan inträffa i kommunen, hit hör bland annat bussolyckor, olycka med farligt gods med mera.

De större olyckorna kräver en helt annan organisation ute på skadeplats där samverkan med andra aktörer är nödvändig. För exempel på insatser som räddningstjänsten ska ha beredskap för, **se bilaga 4.**

Automatlarm

I 98 % av fallen är automatlarmen så kallade fellarm. Med andra ord är det inte en brand som genererat larmet utan det har orsakats av t.ex. os från matlagning eller av hantverksarbete som orsakat rök eller damm eller tekniskt fel från anläggningen.

Trafikolyckor

Statistiken visar att antal trafikolyckor ökade från år 2008 då var antalet 6 stycken vilket kan jämföras med 14 stycken år 2009. Resterande år ligger ungefär på samma nivå som 2009. Statistiken visar att 26 % av samtliga insatser som räddningstjänsten åker på är trafikolyckor. Detta är lite högre än mot jämförelse kommuner. Analys visar att det är under perioden med Åsele marknad, med alla besökare, som bidrar till detta.

Brand ej i byggnad

Brandorsakerna "okänd", "blixtnedslag" samt "anlagd med uppsåt". De vanligaste kategorierna som anges som brandobjekt är "Skog och gräs" samt "personbil". Antalet bränder i skog och gräs är avgörande av väder under vår och sommar. Sett till perioden 2008-2014 konstateras dock att Åsele kommun ligger högre till mot riksnitt och jämförelse kommuner. Orsak är många grilleldar som utvecklats till larm om skogsbrand.

Brand i byggnad

Brandorsakerna varierar och är i många av händelserna svåra att utreda. Sett till perioden 2009-2013 ligger Åsele bra till jämfört med jämförelse kommunerna och trenden visar inte på någon ökning. Riktade informationskampanjer utförd av räddningstjänsten enligt det förebyggande handlingsprogrammet kan vara en bidragande orsak. 2014 Visar en ökning som inte är analyserad.

Drunkning

Under perioden 2008-2014 till en händelse med drunkning. Åsele kommun ligger långt under både riksnitt och andra jämförelse kommuner när det gäller drunkning.

Se bilaga 5 för mer statistik.

Samtliga ovan nämnda olyckstyper, typolyckor, medför att räddningstjänsten måste öva inför denna typ av olyckor, ha en god beredskap om de skulle inträffa och verka för att förebygga olyckor. Hur vi gör detta presenterar vi i följande kapitel.

4 Före olyckan

Att arbeta ”före” en olycka sker, syftar på vårt olycksförebyggande arbete och hur vi förbereder oss inför insats. Ju mer kraft vi lägger på detta avsnitt, desto lindrigare blir konsekvenserna om en olycka inträffar.

Den viktigaste faktorn i det olycksförebyggande arbetet är du!

Läs mer om vad vi (och LSO) förväntar oss av dig.

Vad gör kommunen?

Enligt LSO ska kommunen verka för att åstadkomma skydd mot andra olyckor än endast bränder. I och med detta tydliggörs vikten av att ett systematiskt arbete sker inom olycksförebyggande frågor inom kommunens samtliga verksamheter.

En utmaning ligger i att göra samtliga verksamheter delaktiga i dessa frågor och arbeta förebyggande. Räddningstjänsten har ”ledartröjan” i många av dessa frågor vilket är naturligt då det är vi som rör oss inom LSO varje dag.

Det finns forum där representanter från kommunens verksamheter träffas och arbetar förebyggande, kommunens risk- och säkerhetsgrupp.

Vad gör räddningstjänsten?

För att minimera risken att olyckor sker och för att kunna utföra ett så effektivt räddningsarbete som möjligt när det inträffar olyckor, krävs omfattande förberedelser innan vi rycker ut. Det innebär att vi måste öva och utbilda oss, att vi är ute i kommunen och gör tillsyn men det innebär även att du måste ha en grundkunskap att utgå ifrån om något inträffar.

Övningsverksamhet

Räddningstjänsten har en plan för övningsverksamheten. I planen tydliggörs vad vi

ska öva, hur ofta och vilka som ska öva. Varje moment som står i planen omfattas av ett övningspaket innehållande teori och/eller praktik beroende på typ av övning. Blir man godkänd på en övning registreras detta och sparas. Momenten i planen matchar riskbilden i kommunen som du kan läsa om i kapitel 3.

Planens utformning lutar sig mot bland annat lagkrav, riskbilden i kommunen och statistik över de larm som räddningstjänsten åker på.

Rådgivning/Information/Utbildning

Enligt LSO skall räddningstjänsten bistå allmänheten med rådgivning och information. En del av detta är att vi erbjuder utbildning till företag, organisationer och enskilda. Genom att stärka medborgarna i att kunna förebygga och hantera en olycka är sannolikheten större att uppnå de nationella målen om att ingen ska omkomma eller skadas till följd av en brand.

Att stärka den enskildes förmåga är i linje med LSO som ställer krav på var och en. Alla är enligt lag skyldiga att arbeta med sitt brandskydd!

Vi på räddningstjänsten kan bistå dig med rådgivning och aktuell information men det kräver att du som individ tar initiativet. Missköter du ditt brandskydd kan det få konsekvenser om en brand skulle inträffa, exempelvis kan ditt försäkringsbolag kräva dig på ersättning eller att du får betala en högre självrisk.

Samhällsplanering

När nya verksamheter, ombyggnationer eller större evenemang, som Åsele marknad, planeras tar räddningstjänsten del av detta och bidrar med vår kunskap. Vi sitter med i samråd med övriga verksamheter där vi kan påpeka eventuella risker, vad de ansvariga måste tänka på och vår egen förmåga att kunna utföra en insats om något skulle inträffa.

Insatsplanering

För vissa objekt i kommunen är det extra viktigt att ha kännedom om byggnaden och verksamheten. Det kan exempelvis vara verksamheter med brandfarlig och explosiv vara eller komplexa byggnader såsom Åseborg.

För dessa objekt gör vi på räddningstjänsten så kallade insatsplaner som visar just på vilka risker som finns, angreppsvägar för räddningstjänsten, kontaktpersoner, placering av brandposter och så vidare.

Tillsyn

Räddningstjänsten ansvarar för tillsyn enligt LSO och underordnas miljö och byggnadsnämnden. Tillsynsarbetet planeras i en tillsynsplan, **se kommunens tillsynsplan för LSO**. Ett sätt att stärka tryggheten för våra medborgare är att vi tillsynar objekt ute i kommunen och ser över brandskyddet. Vid tillsynen är det primära syftet att den som har verksamheten inser sitt egenansvar.

Syftet är alltså inte att vi kommer ut och säger hur det ska vara, utan att den enskilde blir medveten om vilka risker som finns och själv kommer fram till hur det bör se ut.

Räddningstjänsten kommer under kommande mandat period initiera samverkans tillsyn tillsammans med socialförvaltningen, polisen och skatteverket. Vid dessa tillfällen kommer vi ut oannonserat till verksamheter där det bedrivs offentlig tillställning med serveringstillstånd exempelvis restauranger och tillfälliga serveringslokaler under Åsele marknad.

Att flera myndigheter representeras vid ett och samma tillfälle är ett slagkraftigt verktyg och vi som är med på tillsynen får en förståelse för varandras arbete.

Skum

Släckare mot brand i trä, papper, textilier, vätskor och oljor

Sotning och brandskyddskontroll

Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll av anordningar såsom eldstäder och imkanaler över spisar är en viktig del i det förebyggande arbetet.

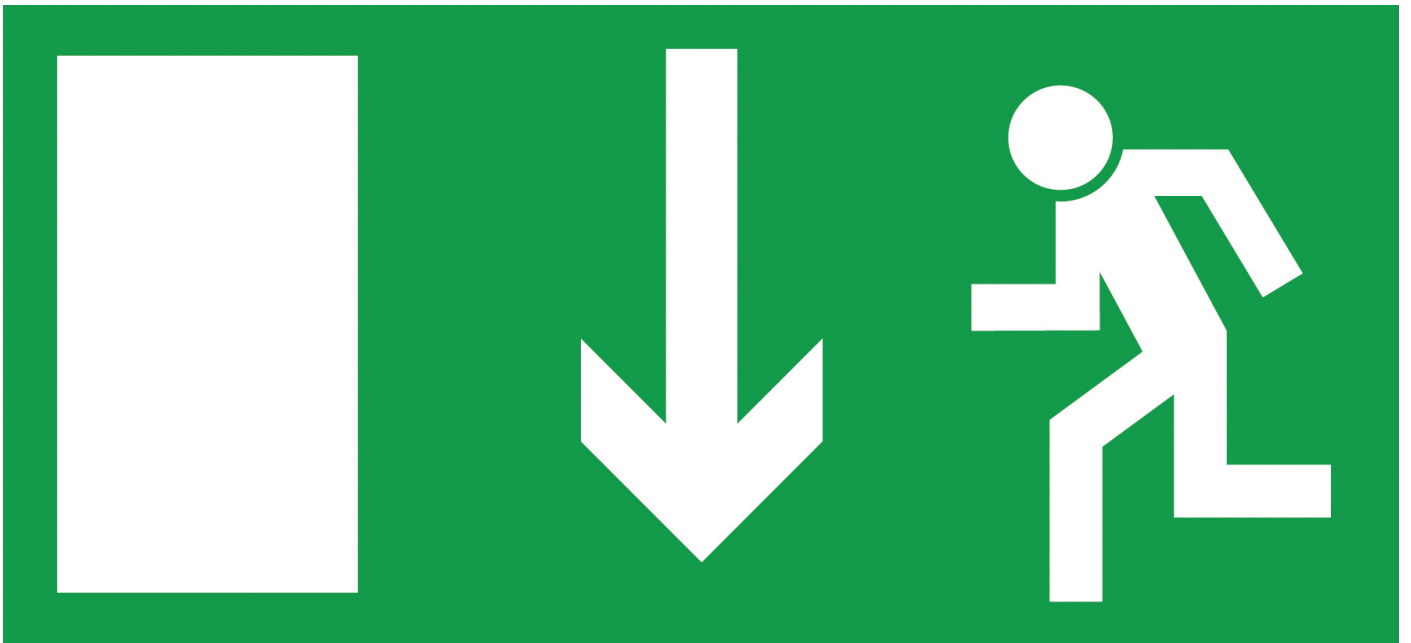
Rengöringen syftar till att förebygga brand och brandskyddskontrollen syftar till att upptäcka fel och brister i anläggningen för att förebygga skador på människor, egendom och miljö till följd av brand. Räddningstjänsten ansvarar för all rengöring och brandskyddskontroll. Räddningstjänsten har dock slutit avtal med en enskild entreprenör, sotare, som tilldelats ansvaret för att utföra rengöring och brandskyddskontroll i Åsele kommun.

De personer som för Räddningstjänstens räkning utför brandskyddskontroll ska uppfylla kompetenskrav enligt MSB:s föreskrifter.

Räddningstjänsten tillåter rengöring i egen regi efter skriftlig ansökan från enskild fastighetsägare. Ansökan sker på särskild avsedd blankett, som finns att ladda ner från kommunens hemsida, och behandlas av räddningstjänsten på delegation av räddningsnämnden.

Tidsfrister för rengöring fastställs av räddningsnämnden. Fristerna tas fram med hänsyn till sotbildning, bränsle, typ av anläggning samt energibehov med hänsyn till klimatförhållanden och bebyggelsestruktur. Information om fristerna finns på Åsele kommuns hemsida.

Det är ett lagkrav att du förebygger att brand och olyckor sker.

Vad gör du?

Hur kan du förebygga att bränder och andra olyckor sker? Som du redan vet är det ett lagkrav att du ska göra det.

En del är att du själv tar reda på vad som gäller för din verksamhet. Ta kontakt med oss, ditt försäkringsbolag och andra aktörer hur du kan stärka ditt brandskydd.

Du vet väl att flera försäkringsbolag lämnar lägre premie om du har släckredskap i hemmet? Gå en utbildning i Systematiskt brandskyddsarbete eller lär dig hjärt- och lungräddning för att din kunskap, och trygghet, ska växa. Du kan göra skillnad.

Skriftlig redogörelse av brandskyddet

Enligt LSO är det krav på att det ska upprättas en skriftlig redogörelse för brandskyddet för byggnader eller anläggningar där konsekvenserna av en brand kan blir särskilt stora.

För dig som vill veta mer, eller vill veta om din verksamhet omfattas av detta krav, se *Statens räddningsverks föreskrifter om skriftlig redogörelse för brandskyddet*.

Den skriftliga redogörelsen är en kortfattad och övergripande redovisning för brandskyddet och kan ses som en sammanfattning av det systematiska brandskyddsarbetet.

Syftet med den skriftliga redogörelsen är att tydliggöra den enskildes ansvar och att skapa ett underlag för kommunens tillsyn och planering av tillsynen. Detta åstadkoms genom att du som enskild måste sätta dig in i ditt brandskydd och redovisa det till Räddningstjänsten. Räddningstjänsten kan sedan med underlag av den skriftliga redogörelsen planera sin tillsynsverksamhet och koncentrera sin tillsyn där behovet är störst, d.v.s. där riskerna är större eller där brandskyddet kan antas vara sämre.

Frister för inlämnandet

Enligt 2 kap § 2 förordning om skydd mot olyckor fastställer kommunen frister för när den skriftliga redogörelsen skall lämnas in till Räddningstjänsten.

Den skriftliga redogörelsen skall lämnas in vart fjärde år eller då något av väsentlighet är förändrat, exempelvis ändrade ägarförhållanden eller annan verksamhet/verksamhetsutövare.

5 Under olyckan

Vad gör du?

LSO 2kap 1§ ger att ”Den som upptäcker eller på annat sätt får kännedom om en brand eller om en olycka som innebär fara för någons liv eller allvarlig risk för någons hälsa eller för miljön skall, om det är möjligt, varna dem som är i fara och vid behov tillkalla hjälp. Detsamma gäller den som får kännedom om att det föreligger en överhängande fara för en brand eller en sådan olycka.”

Du är alltså skyldig enligt lag att varna de som är i fara och tillkalla hjälp.

När du upptäcker en olycka är din egen förmåga att hantera den betydande för hur skadeförloppet utvecklar sig. Genom att du som enskild kan bryta skadeförloppet i tidigt skede kan förutsättningarna för att räddningstjänsten ska lyckas i sin insats bli bättre.

Genom att du bidrar till att avbryta skadeförloppet i tidigt skede blir konsekvenserna mindre och på så sätt ökar samhällsvinsten markant. Att du kan släcka den lilla initialbranden med hjälp av en handbrandsläckare eller påbörja hjärt- och lungräddning innan vårdpersonal är på plats kan vara avgörande för slutresultatet.

Se bilaga 11.

**Du är enligt lag
skyldig att varna
de som är i fara
och tillkalla hjälp**

Vad gör kommunen?

I handlingsprogrammet skall anges vilken förmåga kommunen har och avser att skaffa sig för att kunna genomföra räddningsinsatser, det vill säga hur vi på räddningstjänsten kan hjälpa dig om något inträffar.

Med förmåga menar vi de personella och materiella resurser som räddningstjänsten har att tillgå vid en räddningsinsats. De materiella resurserna presenteras inte vidare här, den som är intresserad är välkommen att höra av sig till räddningstjänsten för närmare analys av vårt material.

Enligt LSO skall räddningstjänsten planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt

sätt. För att leva upp till detta lagkrav krävs det att vi har rätt förmåga. Förmågan innebär inte att alla olyckstyper ska klaras av med enbart kommunens resurser, vissa insatser kräver samverkan med angränsande kommuner och eventuellt andra organisationer.

För att kunna bestämma vilken förmåga vi ska besitta bör hänsyn tas till den lokala riskbilden för att se vilka typer av räddningsinsatser som kan inträffa och vilka resurser som krävs för att hantera dem. Det vill säga, de risker som presenterats i kapitel 3 ovan är vägledande för den förmåga som räddningstjänsten ska besitta.

I detta kapitel beskrivs räddningstjänstens operativa förmåga och hur vår organisation ser ut vid händelse av larm.

Vi berättar kort om hur det fungerar ute på skadeplats och hur du själv bör agera om en olycka inträffar.

Vad gör räddningstjänsten?

Att genomföra räddningsinsats

Åsele räddningstjänst utgörs av en 2 deltidstyrkor med utgångspunkt från brandstationen i centrala Åsele och Fredrika.

Räddningsledare i hela kommunen är en resurs för båda styrkorna och är stationerad i Åsele.

I kommunen skall det finnas minst 1 räddningsledare, 2 styrkeledare och 6 brandmän i beredskap dygnet runt hela året.

Samverkan

Räddningsstyrkans uthållighet är begränsad och vid behov av insatser som pågår över längre tid uppnås uthålligheten genom samverkan med angränsande kommuner.

Samverkan sker med landstinget om chaufförer på akutbilen, hjärstoppslarm för station Åsele samt IVPA för station Fredrika.

Begränsningar i uthålligheten kan gälla såväl personal som material. Samverkan i räddningstjänst sker med grannkommunerna genom avtal där närmsta räddningsstyrka alltid larmas oberoende av var kommungränsen går, så kallad gränslös räddningstjänst.

Stab

Vid påfrestande händelser i Åsele kommun kan räddningstjänsten upprätta stab på brandstationen i Åsele.

Speciالهeter

Räddningstjänsten i Åsele har två specialfunktioner; enheten tung räddning som har till uppgift att lyfta upp buss/lastbil samt miljöräddning i strömmande vatten.

Befälsfunktioner

Genom avtal med kommunerna Vilhelmina och Dorotea finns en gemensam Räddningschef i beredskap (RCB). Denne har ett övergripande ansvar för ledning och samordning av den operativa räddningstjänsten inom DoViÅs(Dorotea-Vilhelmina-Åsele).

RCB är tillika tjänsteman i beredskap (TiB) för kommunerna. För en beskrivning av de olika befälsfunktionerna och kompetenskrav för dessa samt räddningstjänstens organisation, **se bilaga 6.**

Det är svårt att mäta den ”egentliga” förmågan, ett sätt att stärka den är att varje lag med brandmän är en sammansättning av personer med olika bakgrund, ålder, erfarenhet och intressen. Information om räddningstjänstens förmåga **finns i bilaga 10.**

6 Efter olyckan

Vad gör kommunen?

Olycksundersökning

LSO 3kap § 10 ”När en räddningsinsats är avslutad skall kommunen se till att olyckan undersöks för att i skälig omfattning klargöra orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts.”

Undersökningen ska vara i skälig omfattning, vilket i de flesta fall innebär att denna olycksundersökning täcks in av att en insatsrapport skrivs av den som varit räddningsledare ute på skadeplats.

Vid mer komplexa händelser kopplas speciella olycksutredare in, för att arbeta metodinriktat. Dessa utredare samverkar även med andra myndigheters utredare.

Gemensamt för olycksutredning, oavsett omfattning, är att syftet och målet ska vara i ett lärande perspektiv, alltså ska inte dessa utredningar vara dömande.

Det som framkommer ska kommuniceras ut i organisationen vilket i förlängningen förbättrar vårt arbete. Vid utredningar kan det framkomma brister vilket då kommuniceras till ansvarig myndighet.

I vissa fall skickas även dessa utredningar till vår myndighet MSB. Vi strävar efter att vara en lärande och öppen organisation.

Vad kan du själv göra för att förhindra att olyckan sker igen?

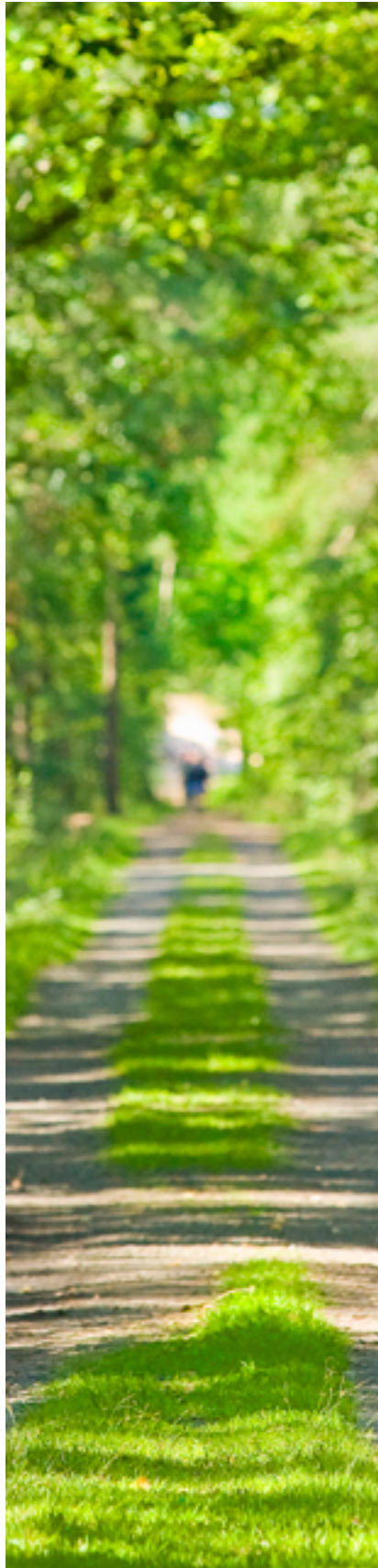
LSO är tydlig att det åligger både oss som kommun och dig som enskild att aktivt arbeta för att förebygga bränder och även andra typer av olyckor. Tillsammans kan vi verka för ett säkrare och tryggare samhälle!

Vad gör du?

Om du råkar ut för en olycka är det troligt att frågor dyker upp i efterhand, ”Hur kunde detta ske?”, ”Varför agerade räddningstjänsten som de gjorde?” med mera. Du får gärna vända dig till oss med dessa frågor. Du finner kontaktuppgifter till oss på vår hemsida eller via kommunens växel.

När en olycka inträffat är det också viktigt att du rannsakar dig själv och ser över vad du själv kan göra för att det inte ska kunna inträffa något liknande igen. Använder du cykelhjälm? Har du handbrandsläckare hemma? Vet du var närmsta utrymningsväg finns på din arbetsplats?

När en olycka inträffat är det viktigt att det förebyggande arbetet fortsätter för att kedjan ska bli så stark som möjligt.

Bilagor

Bilagor

Bilaga 1	Organisationsstruktur Åsele kommun	Bilaga 9	Insatstid Fredrika räddningsstyrka
Bilaga 2	Prestationsmål Åsele kommun	Bilaga 10	Räddningstjänstens förmåga
Bilaga 3	Risakanalys för Åsele kommun	Bilaga 11	Alarmering
Bilaga 4	Exempel på insatser som räddningstjänsten förväntas ha beredskap för	Bilaga 12	Avtal
Bilaga 5	Insatsstatistik		
Bilaga 6	Räddningstjänstens kompetens- och organisation		
Bilaga 7	Brandstationer i Åsele och insatstid samverkande kommuner		
Bilaga 8	Insatstid Åsele räddningsstyrka		

Ordlista

I detta dokument används en del facktermer. Du hittar förklaringar till dessa begrepp här.

Anspänningstid

Tid från det att larmet går till dess att räddningsfordonen ska ha lämnat brandstationen.

Brandfarlig vara

Vätskor som kan antändas vid en temperatur som understiger 100 °C, gaser som vid en temperatur av 20°C kan bilda en antändbar gasblandning med luft.

Farlig verksamhet

Farlig verksamhet är ett samlingsnamn på de verksamheter ”som kan innebära fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människan eller miljön” (LSO 2kap 4§). Vilka verksamheter som betraktas som farlig verksamhet beslutas av Länsstyrelsen i samråd med berörd kommun.

Gränslös räddningstjänst

Avtal om att närmaste räddningsstyrka larmas, oberoende av kommuntillhörighet, vid olyckor som kräver skyndsamt insats.

IVPA

I Väntan På Ambulans. Uppdrag där räddningstjänsten vidtar livsuppehållande åtgärder i väntan på att ambulans skall anlända vid allvarliga sjukdomsfall och skador.

LSO

Lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Det är enligt denna lag som detta handlingsprogram skrivs.

MSB

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) arbetar med att förebygga olyckor och begränsa skador till följd av olyckor, ansvarar för landsvägstransporter av farligt gods och samordnar övriga myndigheters verksamhet inom området. MSB är inordnat under försvarsdepartementet.

Olycka

En oönskad händelse som leder till negativa konsekvenser.

RAKEL

RAdioKOMmunikation för Effektiv Ledning (RAKEL) är benämningen på det rikstäckande radiosystemet som används av polis, räddningstjänst och ambulans men kan även användas av andra samhällsfunktioner såsom hemtjänst, tekniska förvaltningar och så vidare. Systemet är digitalt och krypterat så det inte går att avlyssna.

Räddningschef i beredskap, RCB

RCB ansvarar för utryckningsverksamheten. I Åsele är RCB även TiB.

Räddningsledare, RL

Den person som leder en räddningsinsats och har mandat att fatta beslut om ingrepp i annans rätt, tjänsteplikt och när räddningsinsatsen ska avslutas. Räddningsledare är räddningschefen eller den person som räddningschefen har utsett. För att tjänstgöra som räddningsledare måste personen i fråga lägst ha genomgått utbildningen Räddningsledare A.

Räddningstjänst

För att en händelse ska betraktas som räddningstjänst skall fyra kriterier vara uppfyllda (LSO 1kap § 2)

1. Behovet av ett snabbt ingripande. Finns det inget behov av ett snabbt ingripande är det inte räddningstjänst.
2. Det hotade intressets vikt. Är det hotade objektet av ringa vikt för samhälle eller privatperson eller lätt ersättningsbart är det inte räddningstjänst.
3. Kostnaderna för insatsen. Är kostnaderna för insatsen vida överstigande det som kan räddas är det inte räddningstjänst.
4. Omständigheterna i övrigt. Det finns många omständigheter som kan spela in, men en är om någon annan kan göra en lika effektiv insats är det inte heller räddningstjänst.

Skadeplats

Den plats där en olycka inträffar.

Systematiskt brandskyddsarbete, SBA

Enligt LSO har den som äger en byggnad och den som bedriver verksamhet där, det yttersta ansvaret för sitt brandskydd. Systematiskt brandskyddsarbete innebär att man på ett organiserat och strukturerat sätt planerar, utbildar, dokumenterar, kontrollerar och följer upp brandskyddsarbetet.

Tjänsteman i beredskap, TiB

Tjänsteman i beredskap, TiB, har mandat och kompetens att starta igång en kommuns krisledningsarbete vid större händelser. I DoViÅs är RCB även TiB.

DoViÅs

DoViÅs är kommunerna Dorotea, Vilhelmina och Åsele som har en räddningstjänst samverkan.